

Participatiejournaal BOSS

Datum 9 april 2025
Titel Participatiejournaal BOSS

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Het participatieontwerp	4
2.1	De doelgroep bepalen	4
2.2	Participatie: het doel en de voorwaarden	4
2.3	Participatiemiddelen: wie bevraag je hoe?	4
3	Resultaten participatieaanpak	6
3.1	De scholen	6
3.2	Maatschappelijke partners toegankelijkheid en inclusie	6
3.3	Ouders met een kind met een handicap (alias, Moeders van de speeltuinbende):	7
3.4	Inwoner en gebruikers-onderzoek	8
3.5	Onderzoek Bureau BUITEN naar het borgen van specifieke activiteiten	9
4	Interne participatie	10
5	Borgen participatieresultaten BOSS-beleid	11
6	Rondetafelgesprek inclusief spelen en bewegen in de openbare ruimte	12

1

Inleiding

Participatie speelt een belangrijke rol in de nieuwe Omgevingswet en onze Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie staat het volgende over participatie:

“Participatie is van groot belang om doelen en ambities in onze leefomgeving te bereiken. Wij vinden het belangrijk dat bij ontwikkelingen in een gebied en ook bij de ontwikkeling van beleid in- en omwonenden en belanghebbenden vroegtijdig worden betrokken. Invulling geven aan participatie is daarbij de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Dat kan de gemeente zijn. Vaak is het ook een andere organisatie.”

Participatie is belangrijk omdat inwoners het recht hebben zich uit te spreken. In gesprek gaan met inwoners zorgt ervoor dat plannen beter aansluiten bij de wensen en behoeften van de buurt, wijk of stad. Tenslotte is participatie belangrijk om draagvlak te creëren voor nieuwe plannen. Het vroegtijdig betrekken van inwoners zorgt voor meer steun en begrip.

In de gemeente Zwolle maken we nieuw beleid in samenwerking met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Hiervoor is in 2023 een participatieaanpak ontwikkeld, genaamd Hanza! Dit is een methode waarin beschreven wordt hoe je aan participatie doet. De participatie voor het BOSS-beleid heeft plaatsgevonden in 2022 en 2023. Dit is vóór de komst van de Hanza! aanpak geweest. De fasen die we hebben doorlopen komen overeen, maar zijn niet identiek aan elkaar. In deze bijlage volgt een beschrijving van het participatieontwerp (1), de gepresenteerde resultaten (2) en de borging in het BOSS-beleid (3).

2 Het participatieontwerp

We zijn begonnen met het opstellen van een participatieontwerp. Dit plan heeft ons geholpen om duidelijk te krijgen wie we wilden spreken (de doelgroep) en waarom (het doel). Verder hebben we de regels bepaald voor het proces (de voorwaarden). De voorwaarden en het doel zijn nodig zodat verwachtingen helder zijn. Dit voorkomt onduidelijkheid en teleurstelling in de toekomst. De vraag die centraal stond in het participatieproces is: *'hoe ervaren gebruikers de buitenruimte voor Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)'*.

2.1 De doelgroep bepalen

De doelgroep van het participatietraject hebben we terug weten te brengen naar een vijftal groepen. Dit noemen we stakeholders. De vijf stakeholders die we om advies hebben gevraagd zijn:

1. Scholen
2. Maatschappelijke partners op het gebied van inclusie en toegankelijkheid
3. Ouders van kinderen met een handicap
4. Gebruikers en inwoners van elke leeftijd (maar specifiek kinderen)
5. Outdoor ondernemers

De stakeholders zijn op verschillende manieren benaderd. Hoe de stakeholders zijn benaderd, de participatievorm, wordt per stakeholder uitgelegd.

2.2 Participatie: het doel en de voorwaarden

Het doel van het participatietraject is om gebruikers van de buitenruimte mee te laten denken over het BOSS-beleid. Elke doelgroep heeft een eigen belang. Voor scholen spelen andere onderwerpen, dan voor ouders met een kind met een handicap. We hebben vijf doelgroepen benaderd, ideeën uitgewisseld en gediscussieerd. De uitwerking van de participatie is hieronder uitgewerkt.

2.3 Participatiemiddelen: wie bevraag je hoe?

Participatie kan op verschillende manieren en wijzen worden vormgegeven. Niet elke doelgroep heeft eenzelfde rol in het participatietraject. We hebben ervoor gekozen om op meerdere manieren aan participatie te doen. De participatiemiddelen die we hebben gebruikt zijn vragenlijsten (1), gespreksavonden (2) en individuele gesprekken (3). Hier volgt een korte toelichting per doelgroep welk middel we hebben gebruikt en wanneer:

1. *Scholen*; de scholen zijn begin 2023 benaderd via een scholenenquête, die tot 14 maart 2023 kon worden ingevuld. De vragen gaan onder andere over het vergroenen van het schoolplein, het openstellen van het schoolplein na sluitingstijd. Maar ook over het gebruik van de openbare ruimte door scholen.
2. *Maatschappelijke partners*; op 7 maart 2023 is een avond georganiseerd over toegankelijkheid en inclusie. Negentwintig Zwolse organisaties, waaronder Toegankelijk Zwolle, de participatieraad, de kinderraad, Travers en Sportservice waren uitgenodigd. 10 organisaties hebben meegepraat over hoe we de openbare ruimte toegankelijker en inclusiever kunnen maken.

3. *Ouders van een kind met een handicap*; de moeders van de Speeltuinbende hebben van augustus tot en met december 2021 vijftien speeltuinen beoordeeld ('geschouwd'). De Speeltuinbende is een organisatie die zich inzet voor een inclusievere samenleving. Toegankelijk Zwolle heeft hen ondersteund. De plekken zijn getoetst op de toegankelijkheid voor bezoekers met een fysieke, visuele en auditieve beperking. Er is onder andere gekeken naar de toegang, centrale paden, toestellen en omheining. Verder is in november 2023 met de moeders van de speeltuinbende nog een gesprek gevoerd. In 2024 is de afvaardiging van de werkgroep nog op bezoek geweest bij de jeugdcommissie van Toegankelijk Zwolle. En in 2025 (februari) heeft nog een ronde tafel gesprek met deze partijen plaatsgevonden.
4. *Gebruikers en inwoners in Zwolle*; zijn bevraagd door middel van een online vragenlijst. Deze vragenlijst is op 20 maart 2023 uitgegaan en kon tot 10 april 2023 worden ingevuld. De vragenlijst had als doel om te ontdekken wat de favoriete routes en plekken zijn van mensen in en door de wijk. Deze resultaten zijn verwerkt in het bijgevoegde onderzoeksrapport van Ingenieursbureau OBB.
5. *Uitgevoerd onderzoek naar outdoor en evenement-activiteiten*; BOSS in de buitenruimte is nauw verbonden met leisure-activiteiten en evenementen in de buitenruimte. Parallel aan het BOSS-beleid en het onderzoek van OBB heeft Bureau BUITEN een onderzoek uitgevoerd. Bureau BUITEN heeft onderzocht waar nog mogelijkheden liggen voor outdoor-activiteiten in de buitenruimte, voor een wielervedbaan en voor evenementen. De conclusies uit dit onderzoek komen via een andere weg op de bestuurlijke tafel.

3 Resultaten participatieaanpak

De gesprekken en vragenlijsten hebben tot veel nieuwe inzichten geleid. In deze sectie worden de resultaten van het participatieproces uiteengezet per doelgroep.

3.1 De scholen

Onder toezicht van de gemeente heeft Ingenieursbureau OBB een vragenlijst opgesteld. De scholen hebben tot 14 maart 2023 de gelegenheid gekregen de vragenlijst in te vullen. Samengevat de resultaten van de enquête:

- 38 scholen hebben de vragenlijst gedeeltelijk ingevuld; 28 scholen hebben de vragenlijst compleet ingevuld.
- Er lijkt geen sprake van grote knelpunten op fietsparkeren bij meerderheid van de scholen. Voor wat betreft parkeren met de auto en halen en brengen is er geen conclusie mogelijk.
- Veel schoolterreinen zijn nog (grotendeels) verhard; veel terreinen worden dubbel gebruikt door andere organisaties.
- Scholen maken ook gebruik van de openbare ruimte.
- Meerderheid van de schoolterreinen is na schooltijd openbaar toegankelijk. In sommige gevallen ondervinden zij hiervan nadelen.
- Voordelen van openstelling na schooltijd zijn onder andere sociale verbinding met de buurt. Nadelen zijn onder andere vandalisme en afval.
- Een aantal scholen willen hun terrein nog (meer) vergroenen omdat het goed past in hun visie. Extra budget maar ook extra kennis over hoe je dat doet is hierbij nodig.
- Een aantal scholen vinden dat de kwaliteit van schoolpleinen verbeterd moet worden: meer uitdaging, groen en betere afwatering.

De resultaten van deze enquête zijn door OBB ook gedeeld met de beleidsadviseur onderwijs.

3.2 Maatschappelijke partners toegankelijkheid en inclusie

Aangezien toegankelijkheid en inclusie belangrijke pijlers zijn binnen het nieuwe BOSS-beleid, hebben we gesproken met onze maatschappelijke partners. Op 7 maart 2023 zijn 29 organisaties uitgenodigd voor een gespreksavond over het nieuwe BOSS-beleid. 10 organisaties hebben zich aangemeld en meegepraat. Zij geven de volgende aandachtspunten mee:

- Als het gaat om toegankelijkheid en inclusie is de sociale omgeving, het meegevraagd worden, het mee mogen doen en onderling contact leggen het allerbelangrijkste.
- Daarnaast is informatievoorziening over toegankelijke en inclusieve plekken en routes heel belangrijk voor eigen zelfredzaamheid.
- Zorg ook op de plek zelf voor goede informatievoorzieningen. Zet bijvoorbeeld ambassadeurs in.
- Maak plekken en routes voor verschillende doelgroepen en leeftijden aantrekkelijk met onder andere rustpunten, zo wordt ook ontmoeting gestimuleerd.

Datum
Titel

9 april 2025
Participatiejournaal BOSS

- Let ook op ont prikkel-mogelijkheden zoals plekken om je terug te trekken.
- Let op voorzieningen zoals parkeerplekken, een volwassenen verschoonplek en (invalide)toilet bij grotere speelplekken.
- Gebruik bij de inrichting ervaringsdeskundigen; biedt keuze én uitdagingen op verschillende niveaus, zorg voor groen en beleving.

De lijst van genodigden is terug te vinden in onderstaande tabel.

Genodigden Maatschappelijke Partners over Toegankelijkheid en Inclusie
Autisme huis
Bartiméus
De Enkschool
De Twijn
FRION
Gilde Zwolle
Interakt Contour, Lokatie Zwolle
Jongerenraad
JP van der Bent
Kinderraad
Nederlandse Christelijke blinden en slechtzienden Belangenvereniging
Ontdek Autisme
Participatieraad
SBO de Brug
SBO de Sluis
Seniorenraad
Sportservice Zwolle
Stichting BeMa Zwolle
Stichting Empower
Stichting Hart voor Zwolle
Stichting JOW!
Stichting Philadelphia Zorg - Dag- en activiteitencentrum 't Hagenhuus
Stichting Voorzieningen voor Verstandelijk en Meervoudig Gehandicapten Zwolle e.o.
Tegenkracht, Stichting Kanker en Sport (Belangenorganisatie)
Trajectum
Travers
Vogellanden
WIJZ Zwolle
Zorgspectrum Het Zand

3.3

Ouders met een kind met een handicap (alias, Moeders van de speeltuinbende):

Met de moeders van de Speeltuin-bende zijn diverse gesprekken gevoerd. Verder hebben zij een vijftiental speelplaatsen getoetst op toegankelijkheid en inclusie. De moeders van de Speeltuin-bende hebben een advies uitgebracht over het BOSS-beleid (ontvangen op september 2023). De essentie uit dit document is:

- Het kunnen spelen is een recht van ieder kind!
- Toegankelijkheid is iets anders dan inclusie; het louter toegankelijk maken betekent nog steeds dat kinderen met een (on)zichtbare beperking niet kan meedoen.
- Alles (100%) zou op z'n minst toegankelijk moeten zijn (basis-eis) dus neem dit mee in budgetten. Toegankelijkheid voor een rolstoel, betekent ook toegankelijk voor een rollator en/of een kinderwagen. Zorg daarbij voor een (semi) verharde ondergrond en goede paden.
- Een inclusieve speeltuin moet leuk zijn voor álle kinderen, waarbij de inclusieve elementen goed gemixt zijn met de andere toestellen (dus niet in een apart hoekje).
- Een echt inclusieve speeltuin is ook bespeelbaar in slechtere weersomstandigheden.
- Het gaat er ook om dat kinderen er zélf kunnen komen en er zelfstandig kunnen spelen.
- Oproep: zorg dat toegankelijkheid en inclusiviteit een basis-eis is bij alles wat ontworpen wordt.
- Maak gebruik van de kennis en ervaring die er is bij diverse ervaringsdeskundigen.
- Organiseer ook samenspeelmiddagen.
- Spelen is een voorloper van sporten, draag ook zorg voor het zoveel mogelijk mee kunnen sporten in een reguliere groep. Zorg daarbij dat sportlocaties het ook mogelijk maken om mee te doen (toegankelijk, toilet-, kleedkamer- en parkeervoorziening etc. beschikbaar).

Het volledige document is opvraagbaar bij de teamleider groen, grondstoffen & reiniging van de afdeling Stadsbeheer en Vitale Wijken.

3.4 Inwoner en gebruikers-onderzoek

In het voorjaar van 2023, tot 10 april 2023, is een beweegenquête uitgezet en ingevuld door bewoners uit alle wijken van Zwolle. 1.750 inwoners hebben hieraan meegedaan. De leeftijd lag hierbij tussen 25 en 74 jaar. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en senioren.

- Vooral vanuit Zwolle Zuid en Stadshagen hebben inwoners de enquête ingevuld. Vanuit deze wijken ontvangen wij ook meerdere vragen over BOSS.
- Ruim 1.100 volwassenen hebben de enquête ook voor hun kinderen ingevuld. Er zijn duizenden reacties op de kaart ingetekend. Deze zijn opgenomen in het onderzoeksrapport van OBB.
- Invullers geven aan vaker per week buiten te komen voor ontspanning, genieten van groen en natuur en om te bewegen en sporten.
- De meeste mensen gaan op de fiets op pad de stad in, maar de buurt in gaat ook veel te voet.
- De bereidheid om onderweg te zijn naar een goede plek ligt tussen de 5 en 10 minuten, waarbij ook fietsen een prima optie is.
- Voor de kleinere kinderen geldt dat relatief vaak 3 tot 5 minuten is aangegeven.
- De top 4 verbeterpunten om vaker naar buiten te gaan zijn meer groen, betere wandel- en fietsroutes, meer tijd en meer voorzieningen.

- De beste plekken kenmerken zich door variatie in aanbod, groen/natuurlijk en overzichtelijk en schoon.
- Bovenstaande uitkomsten gelden op hoofdlijnen ook voor jongeren. Zij gaan op pad met vrienden, maar vinden de plekken voor hen nogal saai.
- De honden-uitlaters (ruim 200 invullers) gebruiken groene routes die aansluiten op hun huis. Wens: een losloopterrein met zwem- of speelmogelijkheden zou er in iedere wijk wel mogen zijn.

3.5 **Onderzoek Bureau BUITEN naar het borgen van specifieke activiteiten**

Stadsbreed is er vraag naar een drietal activiteiten waar tot dusverre geen of onvoldoende ruimte beschikbaar is gesteld. Bureau BUITEN heeft een onderzoek uitgevoerd naar extra ruimte voor evenementen (1), een wielervedbaan (2) en outdoor-activiteiten (3).

De uitkomst van het onderzoek komt overeen met de verwachtingen. Evenementenorganisatoren missen al langere tijd voldoende ruimte om te kunnen bouwen aan een consistent en uitgebalanceerd programma. De continuïteit van evenementen staat daarmee onder druk. Datzelfde geldt voor ruimte voor outdoor-activiteiten en de wielervedbaanvereniging. Daarnaast zijn ondernemers en clubs ook al jaren zoekende naar een vaste locatie om zich te vestigen.

In de gesprekken die over deze locaties gevoerd zijn, hebben de diverse partijen ook benoemd welke eisen of wensen men heeft voor een locatie. Bureau BUITEN heeft onderzocht waar deze specifieke activiteiten zouden kunnen landen. Stadsbroek wordt hierbij vaak genoemd. Dit onderzoek wordt via Leisure en Evenementen separaat naar de raad gebracht.

Datum
Titel

9 april 2025
Participatiejournaal BOSS

4 Interne participatie

Voor het nieuwe BOSS-beleid is niet alleen informatie van inwoners ingewonnen. Het BOSS-beleid moet aansluiten bij bestaand beleid en visies. Daarnaast gaat het nieuwe beleid invloed hebben op hoe medewerkers hun werk moeten verrichten. Zo heeft er dus ook 'interne participatie' plaatsgevonden. Hiermee worden collega's binnen de gemeente Zwolle bedoeld.

Wij hebben een BOSS-filmpje met uitleg van de gemeente Hardenberg overgenomen. Met deze film en een presentatie zijn we vele afdelingen langs geweest. Zo zijn we in het sociaal domein en het fysiek domein rondgegaan. De collega's uit de wijk, van mobiliteit en het Atelier zijn benaderd. Met de stedelijk ontwerpers van het Atelier hebben we een hele middag gewerkt aan de Kop van Dieze in combinatie met BOSS. Tot slot zijn we ook in 2024 in het college geweest met een themacollege over BOSS.

5 Borgen participatieresultaten BOSS-beleid

De stakeholders hebben hun behoeften en wensen kenbaar gemaakt in de vragenlijsten en de gesprekken. Veel zaken hebben, in meer of mindere mate, een plek gekregen in het beleid. Voor het BOSS-beleid moeten we ook rekening houden met bestaande beleidskaders als en praktische uitvoerbaarheid, zoals financiën en mankracht. Niet alle thema's zijn 100% te verenigen. Zo klopt het dat het BOSS-beleid niet volledig kan voldoen aan de wensen van de moeders van de Speeltuinbende. Hier volgt een toelichting op de punten waarin het beleid niet (volledig) de wensen van deze groep kan behartigen:

- In Zwolle zijn veel paden naar speelgelegenheden half-verhard. Dit betekent dat deze goed begaanbaar zijn, maar niet bij alle weersomstandigheden. Niet alle paden van BOSS-locaties kunnen worden verhard (lees: naar stenen/beton gebracht). Dit omdat dit afbreuk doet aan de klimaateisen van de gemeente Zwolle én omdat half-verharding ook grote delen van het jaar goed begaanbaar is. Bij slechte weersomstandigheden is dit voor iedereen minder goed bereikbaar.
- Toegankelijkheid én inclusie meenemen als basiseis voor alle locaties is financieel niet haalbaar. Toegankelijkheid, in de vorm van half-verharding, als basiseis is daarentegen wel voor alle locaties haalbaar.

Toegankelijkheid en inclusie hebben een prominente rol verkregen in dit beleid. We verwachten dat hiermee een grote stap gezet kan worden, hopelijk op termijn ook naar de normen van het Samen Speelakkoord (70% toegankelijk en 50% bespeelbaar voor mensen met een beperking) of de Jantje Beton-norm (3% bespeelbare buitenruimte).

6 Rondetafelgesprek inclusief spelen en bewegen in de openbare ruimte

Op 24 februari 2025 heeft een rondetafelgesprek inclusief spelen en bewegen in de openbare ruimte plaatsgevonden. Naast de raadsleden waren ook de volgende organisaties als meesprekers vertegenwoordigd:

- Toegankelijk Zwolle
- Participatieraad
- Jongerenraad
- Kinderraad
- Sportservice
- Klauterkooi
- Accessibility/Bartiméus
- Kentalis

Onder de meesprekers waren meerdere ervaringsdeskundigen. Er is een gesprek gevoerd over waar zij in het dagelijks leven tegenaan lopen in de buitenruimte. Het werd duidelijk dat ze niet alleen zelf tegen zaken aanlopen, maar ook dat ze daardoor bijvoorbeeld hun kind ergens niet mee kunnen helpen of ergens niet met hun kind naartoe kunnen. Vanuit de meesprekers was duidelijk vraag naar één toegankelijke en inclusieve speeltuin per wijk. De uitkomsten van dit rondetafelgesprek zijn meegenomen in het BOSS-beleid.